

Затверджено Вченою Радою
ОНУ імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 2016 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

(повна назва вищого навчального закладу)

Факультет/інститут Психології та соціальної роботи

Кафедра соціальної і прикладної психології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор науково-педагогічної роботи

Хмарський В.М.

" _____ " _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ, КОНЦЕПЦІЇ ТА СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ НАУКИ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

Спеціальність 053 «ПСИХОЛОГІЯ»

(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Факультет психології та соціальної роботи

(назва інституту, факультету)

2020 – 2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Історія, концепції та сучасні досягнення науки».

Розробник: **Подшивалкіна В.І.**, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної і прикладної психології
(вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної і прикладної психології

Протокол № 1 від "1" вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Подшивалкіна В.І.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету психології та соціальної роботи

Протокол №1 від. "2" вересня 2020 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Кременчуцька М. К.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>053 Психологія</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Третій(доктор філософії)</u>	<u>Обов'язкова</u>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		22	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18	
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80	
		у т.ч. ІНДЗ*: - 0 год.	
Форма підсумкового контролю: <u>залік</u>			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни “ Історія, концепції та проблеми психології” полягає у створенні умов для засвоєння докторантами самостійного історіографічного аналізу робіт класиків психології, генези формування сучасних психологічних концепцій та сучасних дискусій з проблем психології.

Завдання дисципліни “ Історія, концепції та проблеми психології”:

систематизація знань про процеси та феномені, що виникають у сучасній психології;

формування вмінь історіографічного аналізу робіт класиків вітчизняної психології;

формування навичок аналізу сучасних психологічних концепцій;

розвиток умінь аналізувати конструктивні особливості сучасних теорій та концепцій;

розвиток навичок презентації результатів історіографічного аналізу психологічних творів;

розкрити основні напрямки сучасних дискусій з ключових проблем психології.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ІК - Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі психології, в тому числі професійної та/або дослідницько- інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних психологічних знань та/або професійної практики

ЗК1 - Здатність виділяти, ставити та вирішувати науково- дослідницькі проблеми.

ЗК3 - Здатність планувати і здійснювати комплексні самостійні дослідження на основі системного наукового світогляду із застосуванням сучасних інформаційно- цифрових та комунікаційних технологій.

ЗК4 - Знання предметної області та розуміння професійної діяльності за спеціальністю.

СК1 - Здатність виокремлювати, систематизувати, розв’язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

СК4 - Здатність до самоменеджменту, планування і розв’язування задач власного професійного і особистісного зростання, відповідальність за навчання інших при проведенні науково- педагогічної діяльності.

СК5 - Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики у галузі психології.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього освітнього рівня демонструвати наступні результати навчання:

ПРН 1 Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі психології, бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності на межі предметних галузей.

ПРН 2 Знання та розуміння основних психологічних концепцій, парадигм, теоретичних та практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових психологічних знань.

ПРН 3 Знати та переосмислювати існуючі та \ або створювати (за потреби) нові теоретичні моделі та психологічні підходи до аналізу й інтерпретації одержаних результатів наукового дослідження.

ПРН 7 Використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу, відрізнити наукове знання від поза наукового, визначати фактори, що впливають на розвиток науки.

ПРН 8 Володіти комунікативними навичками, доступно і аргументовано представляти результати досліджень проблем психологічної теорії та практики, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 13 Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

ПРН 14 Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел на основі сучасних методологій наукової діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

ПРН 15 Уміти критично і системно оцінювати результати науково-дослідної роботи, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

ПРН 16 Дотримуватись з опорою на закон етичних норм, враховувати авторське право та норми академічної доброчесності при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни " Історія, концепції та сучасні досягнення науки»

Змістовний модуль 1. Історичний розвиток національних наукових психологічних шкіл, наукових психологічних теорій та концепцій

Тема 1. Історія психології XIX століття -XX століття як предмет наукової рефлексії.

Тема 2. Історичні контексти формування вітчизняної психології.

Тема 3. Історичні контексти розвитку психології в ОНУ. М.Я.Грот та його методологічні пошуки. М.М.Ланге та експеримент у вітчизняній психології

Змістовний модуль 2. Методологічні проблеми психології

Тема 4. Теорія, концепція, походи. Зміна наукових парадигм і теоретичне знання. Емпіричні та теоретичні об'єкти у сучасних психологічних концепціях. Поняття наукового факту.

Тема 5. Сучасний понятійний апарат вітчизняної психології. Категорії та поняття. Структура понять.

Тема 6. Сучасні аспекти психофізичної, психофізичної та психогностичної проблем.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Історичний розвиток національних наукових психологічних шкіл, наукових психологічних теорій та концепцій												
Тема 1. Історія вітчизняної психології XIX століття -XX століття як предмет наукової рефлексії.	28	4	4			20						
Тема 2. Історичні контексти формування психології.	28	4	4			20						
Тема 3. Історичні контексти розвитку психології в ОНУ. М.Я.Грот та його методологічні пошуки. М.М.Ланге та експеримент у вітчизняній психології	16	4	2			10						
Разом за змістовим модулем 1	72	12	10			50						
Змістовний модуль 2. Методологічні проблеми психології												

Тема 4. Теорія, концепція, походи.	14	4	2			10						
Тема 5 Сучасний понятійний апарат вітчизняної психології	16	4	4			10						
Тема 6. Сучасні аспекти психофізичної, психофізичної та психогностичної проблем.	12	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 2	48	10	8			30						
Усього годин	120	22	18			80						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Історія психології XIX століття -XX століття як предмет наукової рефлексії.	4
2	Історичні контексти розвитку психології в ОНУ.	4
3	Сучасний понятійний апарат вітчизняної психології	4
4	Сучасні аспекти психофізичної, психофізичної та психогностичної проблем	4
5	Поняття наукового факту	2
	Разом	18

6. Теми практичних занять

7. Теми лабораторних занять

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Підготовка реферату з ключових тем курсу	30
2.	Підготовка постеру присяченого вітчизняному психологу	30
3	Підготовка з питань заліку	20
	Разом	80

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи навчання: лекція, індивідуальна робота, робота з малими групами, робота в парах, евристична бесіда, розповідь, пояснення, методи демонстрації та ілюстрації, тренувальні вправи, застосування інформаційних технологій.

11. Методи контролю

- контроль за самостійною роботою (перевірка конспектів, виконання завдань до практичних занять, захист рефератів за обраною темою, презентація наукових досліджень тощо);

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Сума балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	20	15	15	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Подшивалкіна В.І. «Історія, концепції та сучасні досягнення науки»: метод. рек. до дисципліни циклу для здобувачів спеціальності 053 «Психологія» третього (доктор філософії) рівня вищої освіти/ В.І.Подшивалкіна; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. – Одеса : ОНУ, 2021. – 29 с.

2. Научное наследие Н.Н.Ланге. Коллективная монография. Научная редакция проф.д.с.н. В.И Подшивалкиной. – Одесса: Астропринт, 2010.-352 с.

3. Подшивалкіна В.І. Методологічні проблеми психології у творості М.Я.Грота та сучасність //На передодні епогею. Одеські роки філософа і психолога -професора Миколи Яковича Грота (1883-1886). Монографія- Одеса, 2016.-110-133

4. Подшивалкіна В.І.,Велитченко Л.К. Методологічні та теоретичні проблеми психології Програмний конспективний довідник. – Одеса: СВД Черкасов, 2009.- 278 с.

14. Рекомендована література Основна

1. Грот Н. Я. Психология чувствований в ее истории и главных основах. – 1879-1880 .- С. 432-433 <http://books.e-heritage.ru/book/10076076>
2. Ланге.Н.Н. Отчет о докторском диспуте // Вопросы философии и психологии.-1894 – Кн. 24.-С.564-617.
3. Ланге Н.Н. Психологические исследования. Закон перцепции. Теория волевого внимания. – Одесса. 1893. – 296 стр.
4. Ланге Н.Н. Психология. – М.: Изд-во Т-ва “Мир”, 1914. – 312 с.
5. Ланге Н.Н. Психический мир: Избранные психологические труды / Под ред.М.Г. Ярошевского. М.: Изд-во ”Институт практической психологии”, Воронеж: НПО “Модэк”, 1996.
6. Акімова Л.Н. Становлення і розвиток вітчизняної експериментальної психології (на матеріалі Південноукраїнського регіону) / Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Одеський національний ун-т ім. І.І.Мечнікова. — О., 2001. — 19с.
7. Ананьев Б.Г. Очерки истории русской психологии XVIII- XIX веков. – М., 1947.
8. Гордієвський М.І. Наукова й громадсько-педагогічна діяльність професора М.М. Ланге // Научное наследие Н.Н.Ланге. Коллективная монография. Научная редакция проф.д.с.н. В.И Подшивалкиной. – Одесса: Астропринт, 2010.-С 266-314
9. Культуротвірна функція психологічної науки : монографія / Г.О. Балл, Н.А. Бастун, О.В. Губенко, В.В. Депутат, О.В. Завгородня, Ю.М. Крилова-Грек, В.Ф. Литовський, В.О. Медінцев, С.О. Мусатов, І.Є. Разделенко ; за ред. Г. О. Балла. – К. ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 264 с.
10. Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України : колективна монографія / 1. / [В. Т. Куєвда, В. М. Летцев, В. Ф. Литовський та ін.] ; за ред. В. Т. Куєвди, В. В. Турбан. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 205 с. - (15,0 др. арк.). – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5428>
11. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан. — К.-Кіровоград : Імекс-

- ЛТД, 2014. — 306 с. 2015 pp.). – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/8531>
12. Мельник О.А. Формування основ психологічного пізнання людини у писемній спадщині Київської Русі: монографія / О.А. Мельник. – Умань, 2015. – 261 с.
 13. Рождественський Ю. Т. Становлення професійної психології в Києво-Могилянському колегіумі (1632-1650) // Проблеми загальної та педагогічної психології. Зб.наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / За ред. С. Д. Максименка. К. : Гнозис, 2010. Т.ХІІ. – Ч.2. – С. 264-281. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5399>
 14. Турбан, В. В. Феноменологія розуму: етичні вчення нового часу / В. В. Турбан // Актуальні проблеми психології. Етнічна психологія. Історична психологія. Психолінгвістика Збірник наукових праць // За ред. С.Д. Максименка. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство». № 5 (ІХ). – 2010. С. 278-285. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/5373>
 15. Чепи М.-Л. А. Історична пам'ять як категорія психологічної науки та суспільної практики // Актуальні проблеми психології: Етнічна психологія. Історична психологія. Психолінгвістика / За ред. акад. С. Д. Максименка, М. Л. А. Чепи. – К. : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. – Т.9. Ч.5. С. 145-156.
 16. Куєвда В. Психологічні ретроспекції української етнокультурної моделі: монографія / [В. Т. Куєвда, Т. В. Ковтунович]: за ред. М.-Л. А. Чепи. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 104 с. <http://lib.iitta.gov.ua/7289/>
 17. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Основы теоретической психологии. М.: ИНФРА-М, 1998. 528 с.
 18. Мазилев В.А. Методология психологической науки, Ярославль, 2003
 19. Маланов С.В. Методологические и теоретические основы психологии. - М., Издательство: МПСИ, 2005.- С. 333
 20. Дорфман Л.Я. Методологические основы эмпирической психологии: от понимания к технологии. – М., 2005.- 286 с.
 21. Рибалка В.В. Методологічні основи психології. - Київ, 2004.- 275 с.
 22. Максименко С.Д. Генезис существования личности.- К, 2006- 239 с.
 23. Юревич А.В. Методологические и теоретические проблемы психологии. Структура психологических теорий // Психологический журнал.- 2003 .-№1.- С. 34-42

Додаткова

1. Тюков А.А. Психология XXI века: пророчества и прогнозы (Круглый стол) // Вопросы психологии, №1, 2001, с.6-8.
2. Юревич А.В. Психология и методология // Психологический журнал. 2000. № 5. – С. 35-46
3. Юревич А.В. Интеграция психологии: утопия или реальность? // Вопросы психологии.-2005.- N 3.- С.16-28.
4. Юревич А.В. Методологические и теоретические проблемы психологии. Структура психологических теорий // Психологический журнал.- 2003 .-№1

5. Юревич А.В. Интеграция психологии: утопия или реальность?// «Вопросы психологии», 2005, № 3. С.16-28
6. Юревич А.В. «Онтологический круг» и структура психологического знания // Психологический журнал.1992. Т. 13. № 1. с. 6 –14.
7. Подшивалкіна В.І. Проблеми професійного самовизначення та професійної диференціації психологічного товариства // Психологія та суспільство, 2005 № 1 –С. 7-16
8. Подшивалкіна В.І. Соціотехнологічні аспекти професійної діяльності спеціалістів гуманітарного профілю // Психологія та суспільство, 2005 № 3 – С. 5-26
9. Янчук В.А. Методолого-психологические основания развития психологической науки в культурно-научной традиции постмодерна // Белорусский психологический журнал. 2004. № 1, с. 3-14.
10. Янчук В.А. Методолого-теоретические основания развития организационной психологии в традиции постмодерна- Психологія. 2005. № 1, с.
11. Ждан А.Н. Из истории вопроса о соотношении теории и эксперимента в психологии // История становления и развития экспериментально-психологических исследований в России. М.:Наука, 1990, с. 30-41.
12. Чуприкова Н.И. Психика и предмет психологии в свете достижений современной нейронауки // Вопр. психол. 2004. № 2. С. 104–118.
13. Нагель Т. Мыслимость невозможного и проблема духа и тела // Вопросы философии. 2001. N 8.
14. Александров Ю. И., Сергиенко Е. А. Психологическое и физиологическое: континуальность и/или дискретность? // Психологический журнал, 2003, №6
15. Костин А.Н. Парадокс недизъюнктивности психики и дискретности нейрофизиологических процессов // Психологический журнал, 2002, № 5
16. Дубровский Д. И. Проблема духа и тела: возможности решения// Вопросы философии. 2002. № 10. - С. 92-107
17. Нагель Т. Мыслимость невозможного и проблема духа и тела // Вопросы философии. 2001. N 7 – С.21-34

Інформаційні ресурси

http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf

<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/posibnykip2008.pdf>